

Hoge Raad, 28 juni 1946, Van Gelder v Van Rijn**AUTEURSRECHT****Werk**

dat alleen de vormgeving, die de uiting is van datgene, wat den maker tot zijn arbeid heeft bewogen, de bescherming van het auteursrecht geniet;

Geen stijlbescherming

Dat het bezigen van hetzelfde materiaal, het bewerken daarvan volgens eenzelfde, een bepaald artistiek effect opleverende methode, het volgen van den stijl geen nabootsing in gewijzigde vorm oplevert

dat het hof, vaststellende dat - buiten de algemene gelijkenis, die voorwerpen welke tot eenzelfde gebruik bestemd zijn, uit den aard der zaak vertonen - er van een gelijkenis in uiterlijken verschijningsvorm tussen de betrokken kunstnijverheidsvoorwerpen geen sprake is, terecht heeft beslist, dat er niet is nabootsing; dat zonder deze gelijkenis het bezigen van hetzelfde materiaal, het bewerken daarvan volgens eenzelfde, een bepaald artistiek effect opleverende methode, het volgen van den stijl nog niet meebrengen, dat nabootsing van het werk in gewijzigden vorm, als vermeld in art. 13 van de Auteurswet, aanwezig is;

Vindplaatsen: NJ 1946, 712

Hoge Raad, 28 juni 1946

(...)

[X] Van Gelder, te [A]

Tegen

[Y] Van Rijn, te [B]

(...)

Dat van Gelder bij inleidende dagvaarding van Rijn heeft gedagvaard voor de rechtbank te Utrecht onder meer stellende:

"dat hem toekomt het auteursrecht op de door hem ontworpen en vervaardigde voorwerpen van kunstnijverheid, die als volgt worden omschreven: Van Oregon- of meer daartoe geschikt hout worden voorwerpen gebeeldhouwd naar speciaal ontwerp van Van Gelder. Die voorwerpen worden gebrand en daarna met een stalen borstel uitgeborsteld, waardoor de nerven donker naar voren komen, terwijl het tussenliggende hout lichter van kleur terugwijkt. Voor zover de voorwerpen zich daartoe lenen worden ze met touw afgewerkt; dat van Rijn op de Jaarbeurs te Utrecht van 9 tot 18 september 1941 geëxposeerd heeft met kunstnijverheidsvoorwerpen, die een getrouwe copie zijn van die van Van Gelder, zowel ten aanzien van ontwerp als ten aanzien der artistieke bewerking, welke voorwerpen van Rijn vervaardigt en exposeert en ten verkoop aanbiedt als origineel van hem, van Rijn; dat van Rijn daardoor inbreuk maakt op van Gelder's auteursrecht en hem ernstig benadeelt; dat van Rijn bij antwoord de ontvankelijkheid van Van Gelder in zijn vordering heeft bestreden onder meer op grond dat, "voorzover van Gelder mocht willen beweren dat van Rijn ontwerpen van Van Gelder zou hebben nage-

maakt, de grondslag voor de vordering ontbreekt, nu van Gelder nalaat die ontwerpen te omschrijven en evenmin aangeeft welke door van Rijn vervaardigde modellen nabootsing zouden vormen, zodat elk verder debat hierover onmogelijk is;"

dat van Gelder bij repliek nog heeft aangevoerd:

"dat het niet nodig is bepaalde voorwerpen te omschrijven, omdat hij gesteld heeft dat alles tezamen, vorm, wijze van bewerking en combinatie van materialen, door van Rijn zó zijn toegepast, dat daardoor het karakter van zijn werk is nagebootst".

Dat de rechtbank te Utrecht, na bij vonnis van 25 februari 1942, met aanhouding van iedere verdere uitspraak, een onderzoek door deskundigen te hebben bevolen, bij haar eindvonnis van 18 november 1942 aan van Gelder zijn vorderingen heeft toegewezen;

dat het hof bij het bestreden, op het beroep van Van Rijn, gewezen arrest de beide vonnissen van de rechtbank heeft vernietigd en van Gelder in zijn vorderingen niet-ontvankelijk heeft verklaard, na onder meer te hebben overwogen:

"dat het hof van oordeel is, dat het voor de inroeping der bescherming van de Auteurswet, niet voldoende is, dat bij het vervaardigen van kunstvoorwerpen, de beweerd imitator dezelfde materialen heeft gebruikt als de kunstenaar, de voorwerpen na voltooiing eenzelfde behandeling heeft doen ondergaan en met meer of minder succes heeft getracht de stijl van diens werk na te volgen, doch tevens dat de door hem vervaardigde voorwerpen naar den vorm, zódanige gelijkenis vertonen met de ontwerpen van den kunstenaar, dat van plagiaat moet worden gesproken;

"dat mitsdien degene die de bescherming der Auteurswet voor door hem ontworpen kunstvoorwerpen inroept, om in zijn vordering te kunnen worden ontvangen, bij dagvaarding of althans in den loop der procedure op de een of andere wijze gegevens moet verstrekken, waaruit zodanige gelijkenis kan volgen;

"dat die comparitie is gehouden ter plaatse .waar ZIch de In beslag genomen kunstnijverheidsvoorwerpen van Van RIJn bevonden, alwaar door van Gelder een groot aantal door hem vervaardigde voorwerpen is medegebracht doch het hof, na bezichtiging van alle die voorwerpen en bespreking daarvan door van Gelder, van oordeel is, dat deze door een en ander - behoudens ten aanzien van een enkel, naar 's hofs mening, als te onbelangrijk te veronachtzamen voorwerp - geen gegevens als de vorenbedoelde heeft verstrekt, zijnde, buiten de algemene gelijkenis die voorwerpen, welke tot eenzelfde gebruik bestemd zijn, uit den aard der zaak vertonen, van gelijkenis tussen de vertoonde voorwerpen geen sprake;

"dat uit een en ander volgt, dat de eerste grief, voor wat betreft het hier vermelde middel van niet-ontvankelijkheid gegrond is";

Sv. ofv. t. van de art. 48, 343 en 347 Rv., I, 10, 12, 13, 16, 17,25 en 28 Auteurswet 1912 door eiser tot cassatie met vernietiging van de beroepen vonnissen niet-ontvankelijk te verklaren in zijn vorderingen, gebaseerd op schending van zijn auteursrecht door verweerder in cassatie, op de overwegingen als in het arrest vermeld;

ten onrechte, aangezien het hof ten onrechte als eis en wel als steeds en in ieder geval geldenden eis stelde voor de inroeping van de bescherming van de auteurswet dat de door den beweerd imitator vervaardigde voorwerpen naar den vorm zodanige gelijkenis vertonen met de ontwerpen van den kunstenaar dat van plagiaat moet worden gesproken, - waarmee het hof blijkens zijn verdere overwegingen bedoelt een gelijkenis in vorm die sterker is dan de algemene gelijkenis welke voorwerpen die tot eenzelfde gebruik bestemd zijn uit den aard der zaak vertonen - welke eis niet steunt op en in strijd is met de wet, die immers voor de vraag of er verveelvoudiging IS met de voorwaarde kent dat de nabootsing juist steeds ook uit navolging van den vorm moet blijken, doch integendeel als verveelvoudiging (in den zin harer bepalingen) aanmerkt iedere bewerking of nabootsing die niet als een nieuw en oorspronkelijk werk moet worden aangemerkt en aldus van nabootsing, althans van verveelvoudiging in den zin der wet, van een voorwerp van kunstnijverheid eveneens zeer wel sprake kan zijn wanneer - ook al bestaat er geen grotere gelijkenis naar den vorm dan voorwerpen die tot een gelijk gebruik bestemd zijn - uit den aard der zaak vertonen - uit andere factoren (met name de artistieke wijze van bewerking, het gebruik van dezelfde materialen, het doen ondergaan van dezelfde behandeling, en het trachten na te volgen van de stijl van den kunstenaar) blijkt dat de imitator de artistieke gedachte zoals die in het oorspronkelijke kunstvoorwerp belichaamd was, heeft overgenomen in het door hem vervaardigde voorwerp, waarbij dan zelfs de aan dit voorwerp gegeven vorm ook voorzover die wordt bepaald door het gebruik waarvoor het voorwerp bestemd is, niet meer van belang behoeft te zijn;

Overwegende hieromtrent:

dat alleen de vormgeving, die de uiting is van datgene, wat den maker tot zijn arbeid heeft bewogen, de bescherming van het auteursrecht geniet; dat het hof, vaststellende dat - buiten de algemene gelijkenis, die voorwerpen welke tot eenzelfde gebruik bestemd zijn, uit den aard der zaak vertonen - er van een gelijkenis in uiterlijken verschijningsvorm tussen de betrokken kunstnijverheidsvoorwerpen geen sprake is, terecht heeft beslist, dat er niet is nabootsing; dat zonder deze gelijkenis het bezigen van hetzelfde materiaal, het bewerken daarvan volgens eenzelfde, een bepaald artistiek effect opleverende methode, het volgen van den stijl nog niet meebrengen, dat nabootsing van het werk in gewijzigden vorm, als vermeld in art. 13 van de Auteurswet, aanwezig is;

dat mitsdien het middel faalt;

Verwerpt het beroep.

Veroordeelt eiser in de kosten van het geding in cassatie.